

KESKKONNAAMET

Aktsiaselts Torf
info@astorf.ee

Teie 06.05.2022 nr 11

Meie 25.05.2022 nr 6-3/22/6639-7

**Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja
töötamisega kaasneva keskkonnamõju
hindamise programmi nõuetele vastavaks
tunnistamine**

Austatud Marko Kulman

Esitasite Keskkonnaametile keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 18 lg 1 alusel nõuetele vastavuse kontrollimiseks Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi.

I. ASJAOLUD

Taotleja Aktsiaselts Torf (registrikood 10076240, edaspidi **arendaja**) esitas 18.03.2021¹ Keskkonnaametile Kõverdama II turbatootmisalale maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi **keskkonnaluba**) taotluse. Keskkonnaluba taotletakse Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Karuse külas Kõverdama maardlas (registrikaardi nr 114). Taotletav määraldis ja teenindusmaa asuvad Eesti Vabariigile kuuluvatel kinnistutel Lihula metskond 14 (katastritunnusega 19502:002:0120), Lihula metskond 51 (katastritunnusega 19502:002:0283), Lihula metskond 65 (katastritunnusega 19501:002:0616), Lihula metskond 10 (katastritunnusega 41101:004:0181) ja Lihula metskond 16 (katastritunnusega 19502:002:0121). Taotletav ala ümbritseb olemasolevat Kõverdama turbatootmisala. Taotletava määraldisel pindala on 150,38 ha ja määraldisel teenindusmaa pindala on 158,96 ha. Maavara aktiivne tarbevaru on taotletaval määraldisel kokku 625 tuh t (566 tuh t kaevandatavat varu), millest 217 tuh t on vähelagunenud turvas (217 tuh t kaevandatavat varu) ja 408 tuh t hästilagunenud turvas (349 tuh t kaevandatavat varu). Maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks taotletakse 10 tuh t. Maavara soovitakse kasutada peamiselt aianduses. Taotletav kaevandamisloa kehtivusaeg on 30 aastat.

Keskkonnaamet algatas 04.05.2021² Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva KMH (edaspidi **Kõverdama II KMH**), tuginedes KeHJS § 3 lg 1 p-le 1, § 6 lg 1 p-le 28, § 9, § 11 lg-tele 2 ja 3 ja maapõuseaduse §-le 48 ning Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruse kinnitamine“ lisa 13 „Keskkonnaameti ringmajanduse osakonna põhimäärus“ punktide 2.5. ja Keskkonnaameti peadirektori 29.01.2021 käskkirja nr 1-1/21/17 „Keskkonnaameti

¹ Registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 18.03.2021 nr DM-111990-12 all.

² Registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 04.05.2021 nr DM-111990-14 all.

teabevalduse kord“ lisale 14. Keskkonnaamet teavitas 05.05.2021³ mõjutatud isikuid ja asutusi Kõverdama II KMH algatamisest ja avaldas 04.05.2021 teate väljaandes Ametlikud Teadaanded⁴.

Arendaja esitas 26.10.2021⁵ Keskkonnaametile Kõverdama II KMH programmi KeHJS § 13 kohase kontrolli läbiviimiseks. KeHJS § 15¹ kohaselt peab otsustaja enne KeHJS § 16 kohast KMH programmi avalikustamist küsima programmi sisu kohta seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt. Asjaomane asutus esitab otsustajale oma pädevusvaldkonnast lähtudes seisukoha, sealhulgas hinnangu programmi asjakohasuse ja piisavuse ning eksperdirühma koosseisulise piisavuse osas. Keskkonnaamet küsis 05.11.2021⁶ seisukohti Transpordiametilt, Põllumajandus- ja Toiduametilt, Lääneranna Vallavalitsuselt, Terviseametilt, Päästeametilt, Riigimetsa Majandamise Keskuselt, Maa-ametilt, Rahandusministeeriumilt ja Eesti Geoloogiateenistusest. Asjaomastelt asutustelt laekunud seisukohad edastas Keskkonnaamet 17.12.2021⁷ koos omapoolsete märkuste ja tähelepanekutega (14 tk) arendajale programmi täiendamiseks.

Arendaja koostöös ekspertgrupiga täiendas saadud info alusel KMH programmi (sh ülevaade tehtud muudatustest ja täiendustest esitati KMH programmi lisades) ja esitas selle 15.02.2022⁸ Keskkonnaametile KMH programmi avalikustamiseks. Keskkonnaamet pikendas (KeHJS § 2⁴ alusel) 22.02.2022 kirjaga⁹ KeHJS § 15¹ lg 7 kohast täiendatud Kõverdama II KMH programmi avalikustamise eelset nõuetele vastavuse kontrollimise tähtaega kuni 14.03.2022. Pikendamise põhjuseks oli täiendava aja vajadus KMH programmis käsitletud seisukohtade mahu ja keerukuse (eelkõige välisõhu temaatika) läbi vaatamiseks ja võimalike lisanduvate seisukohtade ja märkuste edastamiseks. Keskkonnaamet edastas 09.03.2022¹⁰ arendajale täiendava kirja seisukohtade ja märkustega, millega soovis enne avalikustamist KMH programmi täiendamist. Arendaja saatis 18.03.2022¹¹ parandatud ja täiendatud KMH programmi Keskkonnaametile avalikustamiseks.

Kõverdama II KMH programmi avalik väljapanek toimus ajavahemikul 05.04 – 20.04.2022. Keskkonnaamet teatas KMH programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest maakondlikus ajalehes Pärnu Postimees (02.04.2022), Lääneranna valla veebilehel, kavandatava tegevuse piirkonnas üldkasutatavates avalikes kohtades (Vatla poe infostend, Karuse bussipeatuse infosein ja Kõmsi rahvamaja ja poe infosein), ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded¹² (30.03.2022) ning postiga ja e-postiga kavandatava tegevusega seotud asjaomastele asutustele ja isikutele¹³ (29.03.2022). KMH programmi eelnõuga oli võimalik tutvuda Keskkonnaameti kodulehel vastava alajaotuse all.

Kõverdama II KMH programmi avalik arutelu toimus 26.04.2022 algusega kell 16.00 Keskkonnaameti Penijõe kontoris (Penijõe mõis, Penijõe küla, Lääneranna vald) ja samal ajal veebiülekanadena MS Teamsi keskkonnas. KMH programmi avaliku väljapaneku perioodil esitasid kirjalikud seisukohad Eesti Geoloogiateenistus (06.04.2022), Eraisik P. K. (19.04.2022) ja Eraisik K. K. (19.04.2022). Avalikul väljapanekul esitatud ettepanekuid käsitleti avalikul arutelul suuliselt ning neile koostati arutelu järgselt (30 päeva jooksul) vastuskirjad, mis on lisatud KMH programmi lisadena.

³ Registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 04.05.2021 nr DM-111990-15 all.

⁴ https://www.ametlikudteadaanded.ee/avalik/teadaanne?teate_number=1753636.

⁵ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 26.10.2021 nr 6-3/21/22649 all.

⁶ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.11.2021 nr 6-3/21/22649-2 all.

⁷ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 17.12.2021 nr 6-3/21/22649-9 all.

⁸ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 15.02.2022 nr 6-3/21/22649-10 all.

⁹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 22.02.2022 nr 6-3/21/22649-11 all.

¹⁰ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 09.03.2022 nr 6-3/21/22649-12 all.

¹¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 18.03.2022 nr 6-3/21/22649-13 all.

¹² https://www.ametlikudteadaanded.ee/avalik/teadaanne?teate_number=1902277.

¹³ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 29.03.2022 nr 6-3/21/22649-14 all.

Avalikul arutelul registreeris end 9 inimest ning MS Teamsi veebikeskkonnas osales 6 inimest. Programmi avalikul arutelul tutvustasid KMH eksperdid kavandatavat tegevust ning KMH programmi sisu. KMH programmi avalikul arutelul esitatud küsimused ning ettepanekud said suulised vastused ning hilisem kirjaliku vastamise vajadust puudus. KMH programmi protokoll ning osalejate registreerimisleht on leitavad programmi lisadest.

Arendaja esitas 09.05.2022¹⁴ Keskkonnaametile KeHJS § 18 lg 1 alusel Kõverdama II KMH programmi koos selle kohta esitatud ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega, nende arvestamise selgituste, arvestamata jätmise põhjenduste ning programmi avaliku arutelu protokolliga nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Keskkonnaamet on KeHJS § 9 ja maapõueseaduse § 48 järgi otsustajaks ehk maavara kaevandusloa andjaks, mistõttu KeHJS § 18 lg-te 2 ja 3 kohane KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimine kuulub Keskkonnaameti pädevusse.

II. KAALUTLUSED

KeHJS § 18 lg 1 kohaselt esitab arendaja pärast KMH programmi avaliku arutelu toimumist programmi koos selle kohta esitatud ettepanekute, vastuväidete ja küsimustega ning KeHJS § 17 lg-s 3 nimetatud kirjade koopiate ja avaliku arutelu protokolliga otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Arendaja on esitanud Keskkonnaametile kõik nõutud dokumendid.

Keskkonnaamet peab KeHJS § 18 lg-le 2 alusel tuginedes KeHJS § 15¹ kohaselt esitatud asjaomaste asutuste seisukohtadele kontrollima programmi vastavust KeHJS §-s 13 sätestatud nõuetele programmi asjakohasust ja piisavust kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks ning programmi kohta tehtud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist.

2.1.KMH programmi vastavus KeHJS §-s 13 sätestatud nõuetele

KMH programmis on vastavalt KeHJS §-le 13 nimetatud KMH objekt ja selle asukoht (ptk 1), esitatud kavandatava tegevuse eesmärk (ptk 1), kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste kirjeldus (ptk 2), eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus (ptk 3), kavandatava tegevuse seos strateegilise planeerimisdokumentidega (ptk 3), teave eeldatavate mõjuallikate ja mõjuala suuruse kohta (ptk 3), KMH läbiviimisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus (sh teave vajalike uuringute kohta, ptk 4), KMH ning selle tulemuste avalikustamise ajakava (ptk 5), andmed arendaja, juhteksperdi, eksperdirühma koosseisu (ptk 6) ja asjaomaste asutuste ning peamiste huvirühmade kohta koos menetlusse kaasamise põhjendustega (ptk 6).

Lähtudes eelnevast on Kõverdama II KMH programm koostatud vastavalt KeHJS §-s 13 sätestatud nõuetele. Asjaomastel asutustel ja avalikkusel ei olnud ettepanekuid ega märkuseid KMH programmi vastavuse osas KeHJS §-le 13.

2.2. KMH programmi asjakohasus ja piisavus kavandatava tegevuse KMH-ks

Maavara kaevandamisloa taotluse alusel taotleb arendaja luba turbatootmise ala laiendamiseks. Kuna kaevandustegevus toimub suuremal alal kui 150 ha, on KeHJS § 6 lg 1 p 28 kohaselt tegemist olulise keskkonnamõjuga tegevusega. Kõverdama II turbatootmisala pindala on suurem kui 150 ha.

¹⁴ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 09.05.2022 nr 6-3/22/6639-6 all.

Keskkonnaamet analüüsis asjaomastelt asutustelt laekunud ettepanekuid. Ettepanekud esitasid Transpordiamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Lääneranna Vallavalitsus, Terviseamet, Päästeamet ja Rahandusministeerium. Riigimetsa Majandamise Keskus ja Maa-amet seisukohti ei edastanud. Keskkonnaamet kontrollis Riigimetsa Majandamise Keskuse ja Maa-ameti dokumendiregistrist, et vastavad asutused on Keskkonnaameti kirja kätte saanud. Sellest järeldas Keskkonnaamet, et nendel asutustel ei olnud soovi vastuväiteid ega täiendavaid märkusi edastada. Keskkonnaameti hinnangul on KMH programm asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse KMH läbiviimiseks, mis loob eeldused taotletava maavara kaevandamisloa üle andmise üle otsustamiseks. Hindamise käigus selgitatakse välja eesmärgi täitmiseks sobivad lahendused ning kavandatava tegevusega kaasnevad keskkonnamõjud.

KMH programmi kohaselt on KMH juhteksperdiks Aadu Niidas (KMH litsents nr KMH0145, kehtib kuni 26.10.2022). KMH ekspertrühma kuuluvad Priit Kallaste (mõju infrastruktuurile ja välisõhu kvaliteedile – müratase, tahkete osakeste kontsentratsioon), Kaie Kriiska (kliima, mõju kasvuhoonegaaside voogudele), Anna-Helena Purre (mõju taimedele ja maastikule, keskkonnavariidele, loodusvarade säästlikule kasutamisele, jäätmetekkele ning inimese tervisele, heaolule ja varale, koosmõjule ja viib läbi Natura 2000 asjakohast hindamist), Üllar Rammul (mõju loomadele ja kaitstavatele loodusobjektidele), Marge Uppin (ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele, kuivenduse mõju soosetete veekihis ning kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele), Hanna-Liis Heinla (ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele, kuivenduse mõju soosetete veekihis ning kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele).

Arvestades KMH programmi ptk-s 6 nimetatud ekspertrühma koosseisu, on Keskkonnaameti hinnangul ekspertrühm pädev kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindama.

2.2.KMH programmi kohta tehtud ettepanekute ja vastuväidete arvestamine

KeHJS § 15¹ kohaselt peab otsustaja enne KeHJS § 16 kohast KMH programmi avalikustamist küsima programmi sisu kohta seisukohti kõikidelt asjaomastelt asutustelt. Tulenevalt KeHJS § 15¹ lg-st 4 esitab asjaomane asutus otsustajale oma pädevusvaldkonnast lähtudes seisukoha, sealhulgas hinnangu programmi asjakohasuse ja piisavuse ning eksperdirühma koosseisulise piisavuse kohta.

Transpordiametil, Põllumajandus- ja Toiduametil, Lääneranna Vallavalitsusel, Terviseametil, Päästeametil ja Rahandusministeeriumil KMH programmi asjakohasuse ja piisavuse ning ekspertrühma koosseisulise piisavust kohta ettepanekuid ei esitanud. Transpordiamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Lääneranna Vallavalitsus, Päästeamet ja Rahandusministeerium esitasid Keskkonnaametile ettepanekuid KMH programmi sisu osas. Keskkonnaamet on kontrollinud, et esitatud seisukohtadega on KMH programmis arvestatud ja programmi on vastavalt täiendatud. KMH programmi lisadest on leitavad vastuskirjad esitatud seisukohtadele. Keskkonnaamet nõustub KMH programmis tehtud paranduste ja muudatustega.

KeHJS § 16 lg-te 1 ja 5 kohaselt tuleb korraldada KMH programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu, mille käigus on igaühel õigus tutvuda KMH programmi ning muude asjakohaste dokumentidega, esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid.

KMH programmi avaliku väljapaneku perioodil esitasid kirjalikud seisukohad Eesti Geoloogiateenistus (06.04.2022), Erasik P. K. (19.04.2022) ja Erasik K. K. (19.04.2022). Teised huvitatud isikud (sh mõjualale jäävad maaomanikud) seisukohti ei esitanud.

Keskkonnaamet on kontrollinud, et avalikul väljapanekul esitatud seisukohtadega on KMH programmis arvestatud ja programmi vastavalt täiendatud. KMH programmile on lisatud

esitatud ettepanekute arvestamise ulatuse põhjendused ja selgitused. Keskkonnaamet nõustub KMH programmis tehtud paranduste ja muudatustega ning esitatud põhjendustega.

2.4. KMH aruande esitamise tähtaeg

KeHJS § 18 lg 8 kohaselt, kui arendaja ei ole kahe aasta jooksul käesoleva otsuse tegemisest arvates esitanud otsustajale KMH aruannet avalikuks väljapanekuks, kaotab programm kehtivuse ja KMH läbiviimiseks tuleb koostada uus KMH programm.

III. OTSUSTUS

Arvestades eeltoodut ning tuginedes KeHJS §-le 9, § 18 lg-le 2 ja 7, maapõueseaduse § 48, Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 “Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine“ lisa 13 „Keskkonnaameti ringmajanduse osakonna põhimäärus“ p-dele 2.4.1 ja 3.5 ja Keskkonnaameti peadirektori 03.02.2022 käskkirja nr 1-1/22/18 „Volituste andmine“ p-le 1 ja lisa „Allkirjaõigused“ Keskkonnakasutuse valdkond punktile 29 ning arvestades käesolevas otsuses toodud asjaolusid:

1. Keskkonnaamet tunnistab Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi nõuetele vastavaks.
2. Aktsiaseltsil Torf esitada Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne Keskkonnaametile avaliku väljapaneku korraldamiseks hiljemalt kahe aasta jooksul käesolevast otsusest arvates. Vastasel juhul kaotab Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva maavara kaevandamise loa taotluse keskkonnamõju hindamise programm kehtivuse ja KMH läbiviimiseks tuleb koostada uus KMH programm.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Teadmiseks: OÜ Inseneribüroo STEIGER (info@steiger.ee; anna-helena@steiger.ee)

Karl Markus Wahlberg 5885 7049
karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee